



**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 29 septembrie 2008 (30.09)
(OR. en)**

13631/08

COMPET 365

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă: Secretar General al Comisiei Europene
semnat de către dl Jordi AYET PUIGARNAU, Director

Data primirii: 29 septembrie 2008

Destinatar: Dl Javier SOLANA, Secretar General/Înalt Reprezentant

Subiect: Raportul Comisiei privind subsidiaritatea și proporționalitatea
(al 15-lea raport „O mai bună legiferare”, 2007)

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul Comisiei COM(2008) 586 final.

Anexă: COM(2008) 586 final



COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 26.9.2008
COM(2008) 586 final

RAPORTUL COMISIEI
PRIVIND SUBSIDIARITATEA ȘI PROPORȚIONALITATEA

(al 15-lea raport „O mai bună legiferare”, 2007)

RAPORTUL COMISIEI

PRIVIND SUBSIDIARITATEA ȘI PROPORȚIONALITATEA

(al 15-lea raport „O mai bună legiferare”, 2007)

1. Introducere

Acesta este cea de-a 15-a evaluare anuală a aplicării principiilor subsidiarității și proporționalității, prezentată Consiliului European și Parlamentului European de către Comisie, în conformitate cu protocolul anexat Tratatului de instituire a Comunității Europene. Spre deosebire de evaluările din ultimii trei ani, prezenta evaluare nu se referă la aspectele mai generale ale îmbunătățirii procesului de legiferare, deoarece acestea au fost analizate în cadrul celei de-a doua analize strategice a programului pentru o mai bună legiferare în Uniunea Europeană¹.

Evaluarea evidențiază, de asemenea, două evenimente din 2007 care au un impact asupra modului de aplicare a subsidiarității și proporționalității. Este vorba, în primul rând, de instituirea Comitetului de evaluare a impactului, care a condus la consolidarea procesului de examinare a evaluărilor de impact ale Comisiei în ceea ce privește subsidiaritatea și proporționalitatea și, în al doilea rând, de acordul privind un nou tratat care, în cazul ratificării, va acorda un nou rol major parlamentelor naționale în ceea ce privește evaluarea modului de aplicare a celor două principii.

2. Cadrul legal și instituțional

2.1 Principiile subsidiarității și proporționalității

Definițiile generale ale subsidiarității și proporționalității sunt enunțate în articolul 5 alineatele 2 și 3 din Tratatul de instituire a Comunității Europene (TCE). Protocolul 30 la tratat, oferă mai multe detalii privind modalitatea în care trebuie aplicate cele două principii.

Subsidiaritatea este un principiu director pentru stabilirea liniei de demarcație între competențele statelor membre și cele ale Uniunii Europene - cu alte cuvinte, *cine trebuie să acționeze?* În cazul în care Comunitatea are competență exclusivă în domeniul în cauză, este clar cine trebuie să acționeze, iar principiul subsidiarității nu se aplică. În cazul în care Comunitatea și statele membre au competențe partajate, principiul subsidiarității stabilește în mod clar o prezumție în favoarea descentralizării. Comunitatea ar trebui să acționeze doar în cazul în care obiectivele nu pot fi realizate satisfăcător de către statele membre (criteriul

¹ COM(2008) 32, 30.1.2008.

necesității) și acestea pot fi mai bine realizate de către Comunitate (criteriul valorii adăugate sau al eficacității comparate).

Subsidiaritatea este un concept dinamic, iar evaluarea sa va evolua în timp. Acest concept permite extinderea acțiunii Comunității, în limitele competențelor sale, în cazul în care împrejurările cer acest lucru și, invers, înseamnă că acțiunea Comunității ar trebui limitată sau încetată, în cazul în care aceasta nu mai îndeplinește criteriul de subsidiaritate².

Proportionalitatea este un principiu director în stabilirea modului în care Uniunea ar trebui să-și exercite competențele, atât cele exclusive, cât și cele partajate (*care ar trebui să fie forma și natura acțiunii UE?*) Atât articolul 5 TCE cât și protocolul prevăd faptul că acțiunea nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru ca obiectivele tratatului să fie realizate. Orice decizie trebuie să favorizeze opțiunea cea mai puțin solicitantă din acest punct de vedere.

2.2 Modalități de aplicare, posibilitate de a prezenta observații și control ex-post

Toate instituțiile Uniunii trebuie să respecte ambele principii în exercitarea propriilor competențe. Protocolul și Acordul interinstituțional din 1993 privind subsidiaritatea³ stabilesc obligații specifice. Unele dintre elementele cheie sunt rezumate în această secțiune, în timp ce modificările ce ar urma să fie introduse prin Tratatul de la Lisabona sunt prezentate în secțiunea 4.1.

Comisia trebuie: să efectueze consultări extinse înainte de propunerile legislative; să precizeze în expunerea de motive a fiecărei propuneri legislative motivele care fundamentează concluzia că propunerea respectă principiile subsidiarității și proporționalității; să țină seama de sarcinile care revin Comunității, guvernelor naționale, autorităților locale, operatorilor economici și cetățenilor. După cum se explică în secțiunea 3.1, sistemul Comisiei de evaluare a impactului contribuie la garantarea faptului că toate propunerile majore fac obiectul unei analize riguroase în ceea ce privește subsidiaritatea și proporționalitatea.

Parlamentul European și Consiliul trebuie să furnizeze o justificare privind subsidiaritatea, dacă un amendament prezentat de acestea afectează domeniul de aplicare al acțiunii comunitare⁴. În cazul aplicării procedurii de consultare sau cooperare, Consiliul trebuie să informeze Parlamentul privind poziția sa în ceea ce privește aplicarea subsidiarității și proporționalității prin intermediul unei expuneri de motive⁵.

Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor își exprimă opiniile fie când sunt consultate, fie prin intermediul opiniilor din proprie inițiativă. „Conferința organelor specializate în afaceri comunitare” (COSAC) poate, de asemenea, să exprime o opinie privind aplicarea principiului subsidiarității⁶.

Din septembrie 2006, Comisia a transmis noile propuneri legislative parlamentelor naționale, invitându-le să prezinte observații. Deși această practică are un domeniu de aplicare mai

² Articolul 3 din protocol.

³ Adoptat la 17.11.93, JO C 329, 6.12.93, p. 132.

⁴ Secțiunea 2, punctul 3 din Acordul interinstituțional privind subsidiaritatea din 1993.

⁵ Articolul 12 din protocol.

⁶ Punctul 6 din Protocolul privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană, Tratatul de la Amsterdam.

extins decât simpla aplicare a subsidiarității și proporționalității, multe dintre observațiile primite de la parlamentele naționale se referă la aceste principii.

În sfârșit, Curtea de Justiție și Tribunalul de Primă Instanță pot controla legalitatea actelor instituțiilor din punct de vedere al respectării principiului subsidiarității.

3. Aplicarea principiilor de către Comisie în 2007

3.1 Evaluări ale impactului și Comitetul de evaluare a impactului

Luarea în calcul a subsidiarității și proporționalității reprezintă parte a activității curente a Comisiei de elaborare de noi inițiative politice, dar dezvoltarea evaluărilor impactului a adăugat un nivel suplimentar de control specific. Sistemul Comisiei de evaluări ale impactului contribuie la facilitarea luării deciziilor într-un mod mai bine documentat, pe tot parcursul procesului legislativ. Acesta ameliorează calitatea propunerilor, asigurându-se faptul că inițiativele se bazează pe dovezi transparente, pe contribuția părților interesate și pe o analiză riguroasă și integrată a impactului economic, social și de mediu al diferitelor modalități de abordare a unei probleme. Analiza subsidiarității și proporționalității este un aspect-cheie al acestei abordări.

Deși evaluările impactului fac parte integrantă din practicile curente și din procesul decizional al Comisiei, această instituție se angajează să îmbunătățească în continuare sistemul. O evoluție importantă a fost înființarea Comitetului de evaluare a impactului (CEI) în noiembrie 2006, cu scopul de a asigura, în mod independent, sprijinul și controlul calității privind evaluările impactului elaborate de serviciile Comisiei⁷. Avizele CEI sunt integrate în mod oficial în procesul decizional intern al Comisiei, de la stadiul consultărilor inter-departamentale până la adoptarea finală de către colegiu. De asemenea, acestea sunt accesibile pentru celelalte instituții și pentru publicul larg, odată ce inițiativa aferentă a Comisiei este adoptată. În avizele sale, CEI recomandă în mod frecvent ameliorări substanțiale ale elementelor-cheie ale evaluărilor de impact, inclusiv în ceea ce privește subsidiaritatea și proporționalitatea. Câteva exemple sunt incluse în secțiunea 3.2⁸.

Pe baza activității CEI și a unei evaluări externe a sistemului de evaluări ale impactului, Comisia a decis să confere indicațiilor pe care le furnizează privind analizarea subsidiarității și proporționalității un caracter mai practic, prin intermediul Orientărilor generale privind evaluarea impactului, ce urmează a fi adoptate în a doua jumătate a anului 2008. Orientările vor conține întrebări specifice, bazate îndeaproape pe protocolul 30 al Tratatului de instituire a Comunității Europene, la care va trebui să răspundă fiecare evaluare a impactului. Orientările revizuite vor consolida mesajul potrivit căruia, deși evaluările de impact privesc, de regulă, chestiuni care pot fi abordate prin acțiuni la nivel european, acestea trebuie să țină seama de faptul că problemele și măsurile corespunzătoare adoptate pot avea efecte diferite în statele membre și regiunile Uniunii⁹.

Aceste modificări vor constitui garanția unor analize și justificări ale propunerilor Comisiei cu un nivel de transparență și rigurozitate foarte ridicat. Acest aspect este esențial având în

⁷ „Îmbunătățirea sistemului de sprijin și control al calității evaluărilor impactului efectuate de către Comisie – Comitetul de evaluare a impactului” - SEC(2006) 1457.

⁸ Pentru o vedere de ansamblu asupra primului an de activitate a CEI - SEC(2008)120, 30.1.2008.

⁹ http://ec.europa.eu/governance/impact/key_en.htm

vedere rolul sporit al parlamentelor naționale în cazul intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

3.2 Exemple privind modul în care Comisia a aplicat aceste principii

Această secțiune ilustrează modul în care Comisia a analizat aspectele legate de subsidiaritate și proporționalitate în cadrul evaluărilor impactului, pentru a decide, în consecință, să reorienteze sau să abandoneze propunerile sale.

Două propuneri în domeniul dreptului societăților comerciale au fost blocate în 2007, pe baza analizei din evaluările impactului. Prima se referea la o posibilă *recomandare privind proporționalitatea între capital și control în cazul întreprinderilor cotate*. Evaluarea impactului a concluzionat că, în ceea ce privește proporționalitatea, nu era clar dacă o directivă sau o recomandare erau modalitățile cele mai economice de a reduce riscul de obținere a unor beneficii private de către persoane din interiorul sistemului, în statele membre UE. Evaluarea a conchis că asocierea forțelor pieței, a inițiativelor de reglementare la nivelul statelor membre și cadrul legal comunitar existent erau suficiente și că, în lipsa dovezilor empirice privind existența și extinderea practicilor de expropriere a acționarilor, adoptarea de măsuri suplimentare risca să impună costuri semnificative emitenților și acționarilor majoritari, fără a aduce beneficii proporționale¹⁰.

Al doilea caz din domeniul dreptului societăților comerciale se referea la o propunere de *directivă privind transferul transfrontalier al sediului social*. Evaluarea impactului a conchis că efectele legislației existente privind mobilitatea transfrontalieră (directiva privind fuziunile transfrontaliere) nu sunt încă cunoscute, iar problema transferului sediului social ar putea fi clarificată de Curtea de Justiție în viitorul apropiat. Prin urmare, evaluarea a ajuns la concluzia că directiva nu reprezenta un răspuns proporționat la această problemă și că ar fi mai potrivit să se aștepte până când va putea fi evaluat pe deplin impactul dezvoltărilor respective și va putea fi mai bine delimitată necesitatea și întinderea unei acțiuni comunitare¹¹.

O serie de inițiative au făcut obiectul unei revizuirii semnificative ca urmare a analizei Comitetului de evaluare a impactului. De exemplu, *Inițiativa privind calitatea pregătirii profesorilor*¹² a abordat într-un mod mult mai explicit eventualul rol de susținere al inițiativelor UE, în contextul competenței statelor membre. De asemenea, în ceea ce privește *Planul de acțiune privind protecția consulară efectivă în țările terțe*¹³, necesitatea unei acțiuni a UE a fost reanalizată cu atenție și a fost propusă o abordare mai modestă.

Propunerea de *directivă privind aplicarea transfrontalieră a sancțiunilor în domeniul siguranței rutiere* avea inițial două părți separate: prima se referea la instituirea unui sistem transfrontalier eficient de aplicare a legii care să asigure că toate excesele de viteză săvârșite de conducători auto dintr-un stat membru pot fi urmărite într-un alt stat membru; iar cea de-a doua urmărea conformarea practicilor naționale de aplicare a legii în domeniul siguranței rutiere la anumite cerințe, privitoare la numărul de controale efectuate și la urmărirea infracțiunilor consemnate. În avizul său asupra proiectului de evaluare a impactului, CEI a solicitat efectuarea unei distincții clare între cele două părți ale propunerii, fiecare parte

¹⁰ SEC(2007) 1705.

¹¹ SEC(2007) 1707.

¹² COM(2007) 392

¹³ COM(2007) 767.

urmând a fi evaluată separat în ceea ce privește valoarea adăugată a unei acțiuni UE, proporționalitatea și subsidiaritatea. În luna martie 2008, Comisia a adoptat o propunere privind exclusiv prima parte a proiectului inițial, renunțând la partea privind cerințele legate de sistemele naționale de aplicare a legii¹⁴.

4. Aplicarea principiilor de către alți actori

4.1 Parlamentele naționale

În cazul în care va fi ratificat, Tratatul de la Lisabona va introduce o serie de modificări în ceea ce privește rolul parlamentelor naționale în cadrul procesului de legiferare la nivelul UE¹⁵. Una dintre cele mai importante noutăți se referă la introducerea controlului politic *ex ante* și a controlului judiciar *ex post* în ceea ce privește principiul subsidiarității. Controlul politic *ex ante* va fi realizat prin introducerea unui sistem de avertizare timpurie. Acesta va permite parlamentelor naționale să transmită un aviz motivat, atunci când consideră că o propunere legislativă europeană nu respectă principiul subsidiarității¹⁶. Parlamentele naționale ar urma să fie informate în mod sistematic asupra tuturor propunerilor legislative și, cu excepția cazurilor urgente justificate corespunzător, vor avea la dispoziție opt săptămâni pentru a-și face cunoscut punctul de vedere¹⁷. În funcție de numărul de răspunsuri primit de la parlamentele naționale, tratatul prevede două mecanisme – „cartonașul galben” și „cartonașul portocaliu” – care pot conduce la o revizuire sau la o posibilă retragere a propunerii. În ceea ce privește controlul judiciar *ex-post*, tratatul conține prevederi noi care permit parlamentelor naționale și Comitetului Regiunilor să sesizeze Curtea Europeană de Justiție în legătură cu presupuse încălcări ale principiului subsidiarității¹⁸.

Începând din 2006, printr-o procedură distinctă de acest mecanism de avertizare timpurie (dar similară în anumite aspecte), Comisia a trimis parlamentelor naționale toate inițiativele noi și a instituit o procedură de a transmite răspunsuri la avizele primite din partea acestora¹⁹. Până în decembrie 2007, Comisia primise 166 de avize din partea a 25 de parlamente naționale din 19 state membre. Acestea vizau 86 de documente ale Comisiei²⁰.

Subsidiaritatea și proporționalitatea au fost teme importante în cadrul chestiunilor ridicate de către parlamentele naționale. De exemplu:

- Bundesrat-ul german a apreciat că propunerea privind un cadru pentru protecția solului²¹ nu respecta principiul subsidiarității, în timp ce Senatul francez a estimat că informațiile privind costurile pe care le presupuneau prevederile referitoare la contaminarea solului erau insuficiente pentru a aprecia respectarea principiului proporționalității. După cum s-a precizat în secțiunea 4.2, propunerea a fost supusă unor discuții intense privind

¹⁴ COM(2008) 151.

¹⁵ Protocoloalele 1 și 2.

¹⁶ Aceasta vizează: propunerile Comisiei Europene; inițiativele unui grup de state membre (cf. cooperării în materie penală); inițiative ale Parlamentului European; cereri ale Curții Europene de Justiție; recomandări ale Băncii Centrale Europene și cereri ale Băncii Europene pentru Investiții de adoptare a unui act legislativ la nivel european.

¹⁷ Articolul 4 din Protocolul privind rolul parlamentelor naționale în cadrul Uniunii Europene.

¹⁸ Articolul 8 din Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.

¹⁹ „O agendă a cetățenilor – Obținerea de rezultate pentru Europa”, COM(2006)211.

²⁰ Anexa 1 conține o prezentare mai detaliată a avizelor.

²¹ COM(2006)232.

subsidiaritatea și proporționalitatea atât în cadrul Parlamentului European, cât și al Consiliului.

- De asemenea, atât Senatul francez cât și Bundesrat-ul german au exprimat îndoieli în ceea ce privește oportunitatea propunerii privind siguranța infrastructurii rutiere²². În cadrul Parlamentului European, opiniile au fost diferite: majoritatea membrilor ar fi dorit o abordare mai ambițioasă din partea Comisiei, în timp ce alții s-au împotrivit, în baza principiului subsidiarității.
- Senatul francez a considerat că propunerea privind reforma sectorului fructelor și legumelor²³ nu fusese justificată de către Comisie din punct de vedere al subsidiarității și proporționalității. În cadrul dezbaterii din Consiliu, Comisia a modificat și completat considerentele textului, care a devenit astfel mai explicit asupra acestor aspecte.
- În ceea ce privește cartea verde privind tabagismul²⁴, camerele parlamentare Folketing (DK) și Riksdag (SE) au ridicat problema subsidiarității și și-au exprimat preferința pentru tratarea acestor probleme la nivel național.

Ar trebui menționat faptul că au fost redactate 35 de avize în cadrul a două exerciții coordonate privind subsidiaritatea, conduse de către COSAC și lansate la sfârșitul anului 2006. În 2007, COSAC a lansat un nou exercițiu de acest tip, axându-se asupra Deciziei-cadru a Consiliului privind lupta împotriva terorismului²⁵. Până la sfârșitul lunii ianuarie 2008, 29 de adunări parlamentare din 40 participaseră la exercițiu. Aceasta a fost menit să simuleze procedurile propuse de Tratatul de la Lisabona, însă în ipoteza neatingerii pragului necesar pentru declanșarea unei acțiuni în acest sens. Camera Comunelor s-a opus propunerii în baza principiului subsidiarității, în timp ce Bundestag-ul i s-a opus din cauza proporționalității. Mai multe camere parlamentare au considerat că argumentele legate de subsidiaritate nu au fost suficiente. Toate camerele parlamentare au pus sub semnul întrebării valoarea adăugată a acțiunii Uniunii, prin comparație cu acțiunea Consiliului European.

4.2 Parlamentul European și Consiliul

Parlamentul European și Consiliul au ridicat chestiunea subsidiarității și proporționalității cu mai multe ocazii.

În cadrul discuțiilor asupra *Directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin*, Parlamentul a modificat în primă lectură propunerea Comisiei, introducând o obligație de rezultat mai riguroasă și cu un grad mai ridicat de constrângere din punct de vedere juridic. În continuare, unele state membre au susținut că obiectivul principal al directivei, astfel cum fusese modificată de Parlament („...a obține sau a menține starea ecologică bună a mediului marin”) ar putea ridica o problemă din punct de vedere al proporționalității. Respectiv state membre erau preocupate de faptul că punerea în aplicare a directivei-cadru ar putea determina costuri disproporționate în anumite cazuri și au solicitat introducerea unei clauze care să rezolve această problemă. În a doua lectură, Parlamentul European a adoptat o nouă formulare a obiectivului („adoptă măsurile necesare pentru...”), precizând totodată că, în anumite condiții, statele membre nu sunt obligate să ia măsuri specifice atunci când costurile ar fi

²² COM(2006)569.

²³ COM(2007)17.

²⁴ COM(2007)27.

²⁵ COM(2007)650.

disproporționate față de riscurile pentru mediul marin. Unele state membre au considerat că respectiva clauză privind costurile era ea însăși disproporționat de prudentă și din acest motiv s-au abținut, în cadrul Consiliului, de a-și face cunoscută opinia potrivit căreia actului i-a fost în mod inutil diminuată importanța.

În cadrul dezbaterilor Consiliului asupra *Directivei privind protecția solului* din decembrie 2007, s-a făcut un efort pentru a asigura o flexibilitate pentru statele membre și pentru a reduce costurile punerii în aplicare a directivei. Cu toate acestea, unele state membre au continuat să susțină că politicile referitoare la protecția solului sunt de competență națională, iar propunerea nu respectă principiile subsidiarității și proporționalității. Deși Comisia de afaceri juridice a Parlamentului European a adoptat un aviz prin care respingea propunerea din rațiuni de subsidiaritate, Parlamentul European nu a urmat acest aviz.

După cum s-a menționat în secțiunea 2.2, Consiliul și Parlamentul European trebuie să abordeze principiile subsidiarității și proporționalității atunci când propun un amendament care modifică domeniul de aplicare al acțiunii comunitare. Numărul redus de amendamente care respectă într-adevăr această regulă reflectă dificultățile mai mari cu care se confruntă Parlamentul European și Consiliul de a furniza evaluări ale impactului privind amendamentele majore propuse, în special atunci când, în cadrul dezbaterilor politice, acestea sunt modificate, separate sau conexe înainte de a se ajunge la vot. Revizuirea „Abordării comune privind evaluarea impactului”²⁶, care va avea loc în 2008, oferă Consiliului, Parlamentului European și Comisiei ocazia să discute modalități de facilitare a evaluării amendamentelor.

4.3 Comitetul Regiunilor

În martie 2007, bazându-se pe etapele de testare efectuate în 2005 și 2006, Comitetul Regiunilor a lansat o rețea interactivă de monitorizare a subsidiarității. Rețeaua vizează în primul rând autoritățile locale și regionale, dar instituțiile europene și naționale sunt, de asemenea, invitate să participe. Rețeaua este organizată prin intermediul unui site internet interactiv²⁷. Participanții care se înregistrează primesc o alertă electronică atunci când este necesară examinarea respectării principiului subsidiarității de către un nou document de politică elaborat de Comisie. Termenul de transmitere a observațiilor către Comitetul Regiunilor (prin intermediul unui formular electronic standard) este de aproximativ 6 săptămâni după anunțarea testului pe rețea. Printre altele, această platformă electronică va sprijini Comisia Europeană și Comitetul Regiunilor în ceea ce privește punerea în aplicare a acordului lor de cooperare din noiembrie 2005, potrivit căruia acestea vor identifica prioritățile care trebuie urmărite în mod specific în domeniul subsidiarității și proporționalității.

4.4 Curtea de Justiție

În 2007 a fost confirmată jurisprudența consacrată privind principiile subsidiarității și proporționalității. Tribunalului de Primă Instanță (TPI) a formulat, *obiter dicta*, în două cauze unele observații interesante privind subsidiaritatea și a adus precizări suplimentare privind principiul proporționalității în domeniul dreptului concurenței.

În cauza T – 374/04 *Germania/Comisia*,²⁸ TPI a corelat sarcina probei care revine Comisiei atunci când aceasta își exercită competența de control în cadrul dreptului secundar cu

²⁶ Adoptată în cadrul Acordului interinstituțional privind o mai bună legiferare din 2003.

²⁷ <http://subsidiarity.cor.europa.eu>

²⁸ Hotărârea din 7.11.07 – neraportată.

principiul subsidiarității. CFI a examinat o cerere de anulare depusă de Germania având ca obiect decizia Comisiei privind planul național de alocare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, prin care Comisia a refuzat anumite măsuri de ajustare *ex post* a alocării propuse de Germania, motivând ca acestea încălcau Directiva 2003/87/CE²⁹. TPI a examinat legalitatea concluziilor Comisiei conform cărora Germania încălcase criteriile stabilite în directivă. Pe parcursul procesului TPI a abordat separarea puterilor între Comisie și state membre în acest domeniu. Acesta a ajuns la concluzia că, în absența unei norme comunitare care să definească în mod clar și precis forma și modalitățile pe care statele membre trebuie să le utilizeze pentru a asigura eficacitatea directivelor, Comisia este cea care trebuie să demonstreze, în mod temeinic, faptul că instrumentele utilizate de statele membre sunt contrare dreptului comunitar. De asemenea, TPI a concluzionat că, în cazul în care statele membre și CE au competențe partajate într-un anumit domeniu, Comisia este cea care trebuie să dovedească limitele competențelor statelor membre. Curtea a concluzionat, în final, că nu s-a dovedit în mod temeinic de către Comisie faptul că ajustările *ex post* în litigiu erau contrare cu obiectivele din tratat și a anulat partea corespunzătoare din decizie.

În cauza *Minin/Comisia*³⁰, TPI a confirmat raționamentul din cauzele *Yusuf și Ayadi*³¹, ceea ce clarifică faptul că principiul subsidiarității nu se aplică în cazul sancțiunilor economice împotriva țărilor terțe. Cu toate acestea, chiar în cazul în care principiul subsidiarității s-ar aplica, TPI a adăugat că este „evident faptul că punerea în aplicare uniformă a rezoluțiilor Consiliului de securitate în statele membre poate fi realizată mai bine la nivel comunitar decât la nivel național”.

În cauza *Alrosa*³², TPI a aplicat pentru prima dată principiul proporționalității deciziilor emise în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul 1/2003³³ privind punerea în aplicare a normelor de concurență. Acel articol privește angajamentele asumate de către întreprinderi și cărora Comisia le conferă caracter obligatoriu. Această cauză privea un acord comercial, notificat Comisiei, între două companii operând pe piața de producere și aprovizionare cu diamante brute. Una dintre companii și-a asumat angajamente față de Comisie în sensul stopării oricăror achiziții de la cealaltă parte, Comisia conferind acestor angajamente caracter obligatoriu printr-o decizie în temeiul articolului 9. A doua companie a atacat decizia *inter alia*, pe motiv că aceasta încălca principiul proporționalității, argumentând că este disproporționată interzicerea tuturor livrărilor către cealaltă parte. TPI a confirmat faptul că, deși articolul 9 nu se referă explicit la proporționalitate, Comisia trebuie să respecte acest principiu deoarece este un principiu general de drept comunitar. Tribunalul a concluzionat că interzicerea totală a tuturor relațiilor comerciale încălca principiul proporționalității și a anulat decizia³⁴.

5. Concluzii

Pe baza analizei anterioare se pot trage trei concluzii generale. Mai întâi, în 2007, fiecare dintre actorii din sistem, la nivel național și european, a contribuit la asigurarea faptului că propunerile Comisiei sunt examinate pentru a se garanta coerența cu principiile subsidiarității

²⁹ Directiva 2003/87/CE (JO 2003 L 275, p. 32). (Comercializarea de certificate de emisii de gaze cu efect de seră).

³⁰ Cauza T – 362/04 Hotărârea din 31.1.07, Culegere 2007 p. II-2003.

³¹ Cauza T – 306/01 *Yusuf și Al Barakaat International Foundation/Consiliu* Rec. 2005, p. 11-3533, punctele 112 – 116 și cauza T – 253/02 *Ayadi/Consiliu* Rec. 2006, p. II – 2139, punctele 87-89.

³² T – 170/06, hotărârea din 11.7.07 încă neraportată.

³³ JO 2003 L 1, p. 1.

³⁴ Trebuie notat faptul că împotriva acestei hotărâri a fost introdus apel de către Comisie.

și proporționalității. S-a dovedit că acest sistem funcționează corespunzător. În al doilea rând, procesul de examinare este consolidat prin diferite modalități: în cadrul Comisiei, prin consolidarea sistemului de evaluare a impactului, în cadrul parlamentelor naționale și al Comitetului Regiunilor. În al treilea rând, faptul că parlamentele naționale și instituțiile UE au ridicat aspecte similare demonstrează un grad ridicat de consens în ceea ce privește înțelesul noțiunilor de subsidiaritate și proporționalitate în practică. Comisia va continua să urmărească îndeaproape aceste evoluții.

Anexa 1: Numărul avizelor primite de la parlamentele naționale

	Camera națională	Avizele primite
1	FR Sénat	40
2	DE Bundesrat	21
3	UK House of Lords	18
4	SE Riksdag	17
5	PT	13
6	DK Folketing	12
7	CZ Sénat	11
8	IE (Joint EU Committee)	5
9	NL (ambele camere)	3
10	DE Bundestag	3
11	LT Seimas	3
12	FR Assemblée nationale	2
13	BE Sénat	2
14	UK House of Commons	2
15	HU	2
16	LUX	2
17	EE Riigikogu	2
18	CZ Chambre des députés	1
19	IT Camera dei Deputati	1
20	BE Chambre des Représentants	1
21	PL Sejm	1
22	PL Sénat	1
23	FI	1
24	SI	1
25	SK	1
	Total:	166